

Getuigenis

Bart Somers/viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke kansen



LOKALE VEERKRACHT

Langzaam maar zeker kruipen we uit het coronadal. En dus, zo luidt het, is het tijd om van start te gaan met de wederopbouw. Daar ben ik het niet mee eens. Het mag, neen het moet meer zijn dan enkel dat. Nu we opnieuw vooruit kunnen kijken, mogen we niet kiezen voor de status-quo van het verleden, voor de loutere terugkeer naar het oude normaal, maar moeten we ambitieuzer durven zijn. De relance mag zich niet beperken tot enkel maar herstel, maar moet ook een springplank zijn.

De naam 'Vlaamse Veerkracht' voor het Vlaamse relanceplan is dan ook niet toevallig gekozen. Het plan moet Vlaanderen vooruit katapulteren. Hoe? Door van deze crisis gebruik te maken om gedurfde antwoorden te formuleren op weer nieuwe uitdagingen die op ons afkomen, of het nu gaat over klimaat, energie, zorg, mobiliteit, dan wel arbeidsmarkt of samenleven.

We investeren in ons onderwijs en onze arbeidsmarkt, in mensen en talenten, en helpen hen zo de kansen te grijpen die onze snel veranderende economie en samenleving biedt. Veranderingen waarvan we de opportuniteiten willen grijpen door diezelfde economie en samenleving te verduurzamen en te digitaliseren. En dat alles is uiteraard onmogelijk zonder ook middelen uit te trekken voor infrastructuurwerken, voor de noodzakelijke upgrade van onze hardware.

Deze ambities van de Vlaamse regering staan of vallen echter met de veerkracht die we met z'n allen samen tonen. Het is de optelsom van het engagement van overheden en ondernemers, van middenveld en burgers, die zal bepalen of onze relance de loutere wederopbouw overstijgt. En de plaats waar al deze actoren elkaar ontmoeten, waar die samenwerking en dus de relance begint, is lokaal.

Onze steden en gemeenten zullen dan ook ongelooflijk vaak de eerste partner zijn in het realiseren van de relance-investeringen, in het omzetten van objectieven in resultaten. Denk bijvoorbeeld maar aan de Blue Deal van minister Demir, de investeringen in duurzame infrastructuur door minister Peeters of de extra middelen voor sociale woningen door minister Diependaele.

Dat geldt uiteraard ook voor de relanceprojecten vanuit mijn eigen portefeuille Binnenlands. Bestuur waarvan de lokale besturen de spil zijn. Ik som graag enkele op. 100 miljoen euro gaat naar digitalisering, waarvan 35 miljoen bestemd is voor het project 'gemeente zonder gemeentehuis', een hyperbolische uitdrukking voor de reële doelstelling: een fysiek bezoek aan het gemeentehuis voor papieren, vergunningen en attesten overbodig maken. 20 miljoen wordt vrijgemaakt voor grootschalige infrastructuurprojecten die Vlaamse steden moet helpen om zich na deze pandemie verder te ontwikkelen en te herdenken tot groeipolen van innovatie, diversiteit, ontmoeting en welvaart. 150 miljoen wordt geïnvesteerd om de fiets, die het afgelopen anderhalf jaar massaal herontdekt werd, nog meer in trek te brengen. Voor elke twee euro die een lokaal bestuur investeert in fietspaden, leg ik één euro bovenop, wat het totaalbudget van dit project op maar liefst 450 miljoen brengt.

Als ik dan ook één advies mag geven aan de bouwsector: investeer in de samenwerking met onze steden en gemeenten. Zij zijn het bestuursniveau van de 21ste eeuw.

Het leidt bovendien weinig twijfel dat lokale besturen zullen intekenen op deze cofinanciering. Dat geven de lokale besturen zelf te kennen in een recent rapport van Belfius. Dat onze lokale besturen de komende jaren 2,5 miljard meer zullen investeren dan gepland, is dan ook geen toeval. Het brengt het totaal van hun investeringen over de periode '20-'25 op 17 miljard, goed voor 35% van de overheidsuitgaven.

De centrale rol die de lokale besturen opnemen in het relanceplan, is dan ook geen toeval. In het Vlaamse regeerakkoord werd al opgenomen dat het budget dat zij van Vlaanderen ontvangen, zal stijgen van 15 tot 20 miljard euro, dat fusies en regiovorming moeten helpen om hun slagkracht te vergroten en dat een decentralisatie-oefening moet gehouden worden om te kijken welke middelen en bevoegdheden naar de lokale besturen kunnen worden doorgeschoven: een verregerende interne Vlaamse staatshervorming.

Die geest van het Vlaamse regeerakkoord is het afgelopen anderhalf jaar in een stroomversnelling terechtgekomen. Afdgedwongen door de lokale besturen die ons recht hielden tijdens de crisis, met als hoogtepunt de organisatie van de vaccinatiecentra. Diezelfde lokale besturen die nu dus ook tijdens de relance een hoofdrol zullen opeisen. Als ik dan ook één advies mag geven aan de bouwsector: investeer in de samenwerking met onze steden en gemeenten. Zij zijn het bestuursniveau van de 21ste eeuw.